

Mirador

Joaquim Maria Puyal
Comunicador

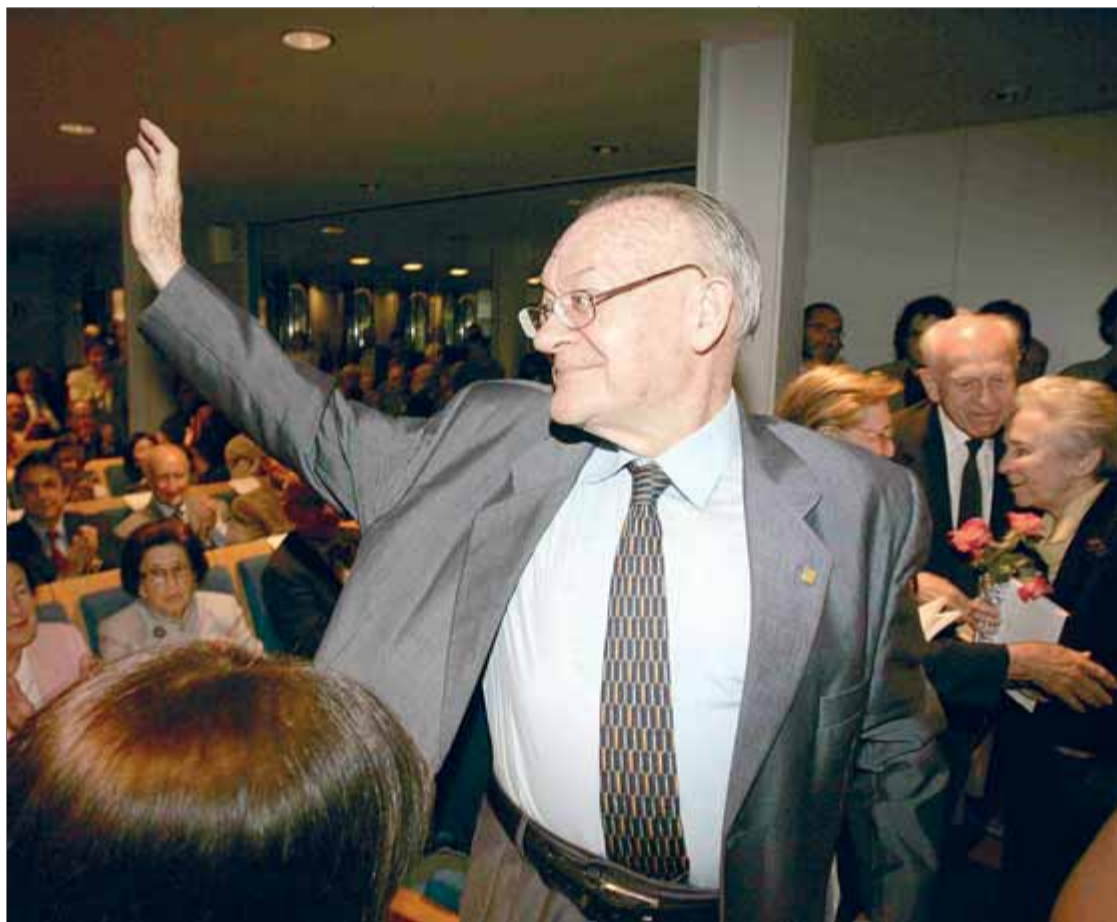

Un senyor 'normal', gens corrent

Aquest article és una versió feta pel mateix autor del text que va ser publicat originàriament en el llibre 'Reconeixement a Josep Maria Ainaud de Lasarte, un home de lletres generós', editat el 2008 per la Institució de les Lletres Catalanes

Tinc present el primer cop que vaig saludar Josep Maria Ainaud i el record que em va quedar d'ell: una persona normal (excepcionalment normal, si voleu). El fet que sovint ensopeguem amb uns quants individus oportunistes, aprofitats, insolidaris, maleducats i tanoques o, fins i tot, que veiem com agressius ignorants, ben perfumats i abillats això sí, poden arribar a "triomfar" no vol dir que, des d'una determinada òptica, hàgim de considerar que el seu capteniment sigui normal ni compatible amb el grau de dignitat i noblesa que m'agrada d'associar a l'aspiració que hem de tenir els humans. Puc acceptar que aquella gent sigui "corrent" en el sentit de freqüent o comuna però no "normal" en el sentit de tot allò que considerariem escaient per a les nostres societats i, si em puc posar més transcendent, per al conjunt de l'espècie. Puc dir, per exemple, que en aquest sentit també el meu pare era una persona normal i que el senyor Ainaud, per bé que més cultivat, me'l va recordar immediatament en el moment de conèixer-lo. Ves que no s'haguessin creuat mai, a l'estiu, passejant la mainada pels carrers de Tossa...

Quan, per primer cop, vaig anar a veure J.M. Ainaud jo sabia les coses que se saben d'ell (la formació enciclopèdica, la curiositat voraç i el prodigi de la seva memòria, el catalanisme constructiu a imatge de Prat de la Ribera, la seva condició d'activista constant –ja des de jove– i la llui-

Ainaud, en l'homenatge que diverses entitats cíviques i culturals del país li van retre el 2008 ■ MIQUEL ANGLARILL

ta subversiva a la universitat al costat d'en Reventós, Espar o el futur ministre Oliart, el compromís amb el Front Universitari Català tot seguint la petjada d'en Benet, el tarannà captivador de la seva bonhomia...) però el que segurament em va colpir més va ser una característica que he copsat sovint després: l'equilibri dels seus judicis al voltant de tot ordre de matèries. Immediatament vaig concloure que aquell home, afable i lúcid, havia de poder accedir a un espai propi de l'aparador mediàtic!

El 14 de juny de 1994 va ser el protagonista d'*Un tomb per la vida*. Com era d'imaginar la seva personalitat i el seu estil de fer

van captivar, primer, els meus col·laboradors i posteriorment els espectadors de TV3. L'audiència d'aquella emissió va ser molt bona i em ve de gust subratllar que es va aconseguir parlant de qüestions interessants. Fent-ho, això sí, de manera atractiva. Va ser una demostració contundent que no cal anar a parar a la intrascendència ni a la carallotada per arribar a concentrar, davant la pantalla, amplis segments de població. I, per descomptat, també va confirmar la idea –que he tingut sempre i encara mantinc– que la nostra televisió ha de mirar tot el món però tenint com a prioritat l'àmbit de la nostra llengua i

la nostra cultura. És la manera d'enfortir el marc referencial i simbòlic que ens és comú.

Els companys del programa tenen records plens d'afecte cap a la seva persona. Ara, quan saben que escric aquestes ratlles, em demanen que no m'estigui de dir que és un home savi, entranyable, detallista, educat, tot un cavaller... i el porter de l'edifici on tenim el despatx presumeix recordant que, quan entra del carrer, el senyor Ainaud li dona la mà i li pregunta "com anem, com anem?". En Pere diu que això, en trenta anys de conserge, no li ho ha fet mai ningú.

L'Ainaud és el contrapunt de la ignorància enciclopèdica. Ell

sempre sap de què parla. Un cop em va dir, gens sorneguerament, "a mesura que et vas fent gran has d'estar cada cop més segur d'allò que expliques que ha succeït en el passat perquè cada cop hi ha menys gent viva que en tingui memòria i que pogués rectificar-te si t'equivoquessis". L'Ainaud té frases rodones i les deixa anar com qui res. "Valora el que tens i no el que et falta i seràs més feliç", "erudit és qui sap coses que no interessin a ningú", "quan ets gran saps com has de fer les coses, el que passa és que ja no pots fer-les", "ets el que has après", "sóc ric perquè necessito menys del que guanyo..." Mentre escric això em ve al cap, constantment, la manera com Josep Maria em deia aquestes paraules. Ell té aquella entonació tan particular que acompanya un ritme ràpid però nogensmenys entenedor perquè el seu discurs és segur i gens precipitat. M'imagino també el seu rostre que acompanya tot plegat acompanyant-lo amb el seu somri, aquell somri que s'immobilitza quan ha de fer atenció a algun comentari que et vaga de fer-li i que et fa sentir dipositari d'un secret transcendent quan tal vegada li estàs fent una observació de la qual ell ja està de tornada. I és que, de les moltes demostracions de la seva intel·ligència –a l'alçada de la seva bondat– vull destacar-ne l'habilitat que té per situar sempre la conversa al nivell de l'interlocutor i l'elegància moral de saber portar una corbata sigui quina sigui l'ocasió. Un fet a l'abast de ben pocs.

Qualsevol persona normal que hagi conegut Josep Maria Ainaud ho tindrà fàcil per mantenir-lo en el record, a l'indret de la seva memòria, al raconet del afectes. La raó és senzilla, estem parlant d'una persona –i un personatge– inoblidable.

Déodat de Séverac i la connexió catalana

Valèria Gaillard
BARCELONA

Acaba d'aparèixer a l'Estat francès el monogràfic *Déodat de Séverac et ses amis de Catalogne* (Le Monde de l'Art et des Lettres) un volum en què Jean-Bernard Cahours d'Aspry, vicepresident de

l'Associació Amics de Déodat de Séverac, repassa els vincles que el compositor llenguadocià va mantenir amb els artistes catalans de principis del segle XX. Entre el ventall de noms hi ha el dels músics Isaac Albéniz, Blanca Selva, i el mateix Ricard Viñes, amb qui Séverac va for-

mar –juntament amb Ravel i Falla, entre altres– el grup Les Apaches.

Va ser a la Schola Cantorum de París on Séverac va entrar en contacte amb aquest estol de compositors, però també està documentat que va visitar sovint la capital catalana, on va relacionar-se amb

Déodat de Séverac, a la dreta, i el pianista Ricard Viñes, en una fotografia d'arxiu ■ EL PUNT AVUI

Lluís Millet i Felip Pedrell. A Barcelona va freqüentar Adrià Gual, que havia conegut a París el 1901, i Santiago Rusiñol, que el va convidar al Cau Ferrat.

Cahours d'Aspry estudia a més la influència que va tenir la música catalana en la seva obra: va compondre sardanes i va incorporar dos dels instruments principals de la cobla als drames lírics *Héliogabale* i *Hélène de Sparte*.

Un cop establert a Cerret, al Vallespir, on va morir el 1921, va freqüentar artistes com Manolo Hugué i Aristides Maillol. ■